

SAKSFRAMLEGG

Til:
Fakultetsstyret for Det helsevitenskapelige fakultet

Møtedato:
02.12.2021

Sak:

Budsjettfordeling 2022 og planleggingsrammer 2023-2026 for Det helsevitenskapelige fakultet

Innstilling til vedtak:

1. Fakultetsstyret vedtar forslag til budsjettfordeling 2022 slik det fremkommer av saksfremlegget.
2. Fellesadministrasjonen, IMB, IPS, IKO og IFA gis tillatelse til en overbudsjettering for 2022 i tråd med saksfremlegget.

Bakgrunn:

1. Innledning

UiT vedtok i S 26/21 intern hovedfordeling av budsjett 2022¹. Helsefak ble tildelt en budsjettramme på 833 mill. kr i 2022. Denne rammen er siden justert ned til 823 mill. kr i disponeringsskriv for budsjettåret 2022², som ble formidlet til fakultetene medio november.

I henhold til fakultetets årshjul for budsjettprosessen, leverer budsjettenhetene sine estimat på fremtidige inntekter i april. Fakultetet beregner en foreløpig ramme for kommende 5-års periode i september, basert på UiT sin budsjettfordeling, budsjettenhetenes inntektssimuleringer og prinsippene i fakultetets flerårige budsjettfordelingsmodell. I oktober leverer budsjettenhetene budsjett for perioden basert på denne rammen, hvor de tar høyde for fakultetets strategi og det enkelte institutts handlingsplaner for kommende år. Budsjettprosessen gir fakultetsledelsen og instituttledelsene tid til planlegging og god dialog før budsjettårets start. Dette gir også fakultetsledelsen mulighet til å si noe om konsekvensene av budsjettfordelingen, når denne fremmes for vedtak i fakultetsstyret.

For inneværende år har det bydd på utfordringer at UiT har endret sine budsjettprinsipper i løpet av året. Som kommentert i økonomirapport per 1. tertial³ har fakultetene i 2021 blitt bedt om å redusere sine budsjett. Fakultetene ble gitt tillatelse til å kun budsjettere med tildelt ramme og all overbudsjettering skal godkjennes av universitetsledelsen. Dette har tvunget fakultetet over i en svært kortsiktig planleggingshorisont som vi finner uheldig.

¹ S 26/21 Intern hovedfordeling av budsjett 2022, ephorte ref 2020/6723-12

² Disponeringsskriv for budsjettåret 2022, ephorte ref 2020/6723-29

³ OS 12/21 Økonomirapport 1.tertial 2021, ephorte ref 2021/65-8

For 2022 er det ikke gitt noen føringer for budsjettering fra UiT. Fakultetsledelsen har derfor valgt å be fakultetets enheter budsjettere innenfor tildelt ramme pluss egne avsetninger, men med varsel om at disse føringene kan endres.

Den store endringen i fakultetets tildeling, var noe fakultetet var delvis uforberedt på. Deler av nedjusteringer var knyttet til en kjent feil i uttelling på studiepoengmidler. Resterende er et regelrett rammekutt på nærmere 6 mill. kr til fakultetet, for å saldere budsjettet til UiT. Dette er ikke tidligere varslet og er ikke informert om til universitetsstyret. Fakultetsledelsens forslag til håndtering av kuttet kommenteres under punkt 3.2.

2. Budsjettfordelingsmodell

Helsefak sin gjeldende budsjettfordelingsmodell ble tatt i bruk fra budsjettåret 2018⁴. I FS 19/21⁵ ble denne modellen justert, for å tilpasse seg endrede rammer og behov. Den justerte modellen ligger til grunn for denne saken.

3. Budsjettfordeling 2022 og planleggingsrammer 2023-2026

Av vedlegg 1 fremkommer beregnede rammer for fakultetets budsjettenheter. Den komplette beregningsfilen for budsjettfordelingen 2022 og planleggingsrammer 2023-2026 er tilgjengelig på intranett⁶.

Budsjettfordelingen er i all hovedsak foretatt iht. gjeldende modell. Der det foreslås avvik, kommenteres dette. Lovnader som ikke er formalisert gjennom tildelingsbrev, som eksempelvis nye studieplasser, er ikke innarbeidet i denne fordelingen. Strategiske midler fra UiT er heller ikke innarbeidet i fakultetets budsjettfordeling, men vil videreføres mottakende enhet uavkortet og som en tilleggstildeling.

Modellen har fastsatt et hovedprinsipp for håndtering av rammekutt, men åpner opp for at fakultetsstyret kan vedta andre tilnærminger. I fortsettelsen kommenteres de momentene som bør nevnes særskilt.

3.1 Rammeendringer knyttet til tidligere vedtak

ABE

Fakultetsstyret vedtok nye prinsipper for håndtering av ABE (Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen) i desember 2019⁷. I saken ble det besluttet at ABE-kuttet for 2020 skulle legges ned på enhetene fra 2021 etter andel prototype 10-ramme. Samme prinsipp er fulgt i 2022, hvor enhetene får innarbeidet rammekutt knyttet til ABE 2021.

UiT har innarbeidet et ABE-kutt for 2022 i sin interne fordeling. Helsefak viderefører dette og ABE-kutt for 2022 er lagt som kutt i spesiell basis for fellesadministrasjonen

⁴ FS 27/17 Flerårig budsjettfordelingsmodell Helsefak, ephorte ref 2017/2189-15

⁵ FS 19/21 Justert flerårig budsjettfordelingsmodell Helsefak fra 2022, ephorte ref 2021/65-6

⁶ Økonomistyring Helsefak

⁷ FS 30/19 Håndtering av økonomiske konsekvenser ABE-reform og ADM2020, ephorte ref 2019/1158-12

(fellsadm.)⁸. i 2022 og beregnet som rammekutt på enhetene fra 2023, etter andel av prototype 10-ramme.

Kjernefasiliteter / infrastruktur

I FS 20/21 ble det besluttet permanent finansiering av stillinger på kjernefasilitetene PRiME (tidligere TUPP) og PET⁹. Finansiering er innarbeidet i budsjettfordelingen i henhold til vedtak. For samtlige kjernefasiliteter er i tillegg øremerket tildeling justert i henhold til lønnsbudsjett, i påvente av nye prinsipper som utredes av arbeidsgruppe.

3.2 Nye endringer for budsjettåret 2022

Satser

Satsene som ligger til grunn for fakultetets budsjettfordeling for 2022, er satsene som fremkommer i UiT sin interne fordeling. Pris- og lønnskompensasjon for 2022 er satt til 2,5%. For 2023-2026 er denne foreløpig satt til 3%.

Fordeling rammer medisin

Enhet for legeutdanning (ELU) realbudsjetteres årlig og rammene vedtas av programstyret medisin. ELU finansieres i hovedsak av studiepoeng- og kandidatmidler for medisin. Midler som ikke tildeles ELU fordeles til IMB, ISM og IKM etter en fastsatt nøkkel. Rammer for ELU 2022 avventer godkjenning i programstyret for medisin i desember. Midlertidige beregninger er derfor lagt til grunn for fordelingen etter godkjenning fra leder av programstyret medisin.

Nøkkelfordeling studiepoeng- og kandidatmidler medisin

IMB, ISM og IKM har ønsket å revidere nøkkelen for fordeling av studiepoeng- og kandidatmidler og basisfinansiering i forbindelse med tildelingen av nye studieplasser til medisin i revidert nasjonalbudsjett 2020. Ny nøkkel utarbeidet av de tre involverte instituttene er innarbeidet i forslag til budsjettfordeling¹⁰.

Studieplasser revidert nasjonalbudsjett 2020

Fordeling av nye studieplasser som følge av revidert nasjonalbudsjett 2020 fremkommer av FS 19/20¹¹. En status på opptaket så langt legges frem i egen styresak i løpet av vårsemesteret 2022. Fakultetsledelsen vil frem til da jobbe med videre prioriteringer for å innfri bestilling fra KD, samt en plan for disponering av hittil udisponerte midler. Finansiering som ikke er tildelt instituttene er lagt på fellesadm. i påvente av vedtak i fakultetsstyret.

HelPed

I 2021 ble det besluttet at HelPed skal overta ansvaret for emnet Hel-0700 og at det skal opprettes en 100% vitenskapelig stilling i tilknytning til dette. Stillingen dekkes delvis gjennom omdisponering av midler fra fellesadm. som hadde det økonomiske ansvaret for Hel-0700 tidligere, og delvis gjennom rammekutt i basis til enhetene. Rammekuttet er beregnet ut fra uttelling på studiepoengproduksjon på emnet de siste 3 årene.

Driftsmidler dekanat

⁸ Budsjettenhet som utgjøres av fakultetsledelsen, seksjon for forskning, utdanning og formidling og seksjon for organisasjon og økonomi.

⁹ FS 20/21 Finansiering stillinger kjernefasiliteter, ephorte ref 2021/65-7

¹⁰ Nøkkelfordeling av studiepoeng- og kandidatmidler og fordeling av basis, ephorte ref 2021/1289-21

¹¹ FS 19/20 Revidert budsjettfordeling 2020 for Det helsevitenskapelige fakultet, ephorte ref 2019/1711-11

Dekanat og ledermøte besluttet i juni 2021¹² å avvikle fakultetets ordning med avsatte driftsmidler til dekanat. Midlene er trukket ut som øremerking i fakultetets budsjettfordeling og frigjorte midler tildelt fellesadm. i generell basis.

Gjennomføring disputas

I samme møte som referert til ovenfor ble det besluttet at disputas skal gjennomføres digitalt fremover. I den forbindelse tas budsjetterte kostnader på fellesadm. ned. I forbindelse med budsjettfordeling 2020 ble ansvar for å dekke kostnader til middag og trykking flyttet til fakultetet og midler ble derfor flyttet fra instituttene til fellesadm. Nå som kostnad til middag faller bort vil finansieringen av dette tilbakeføres til instituttene og korrigeres i basis.

Finansiering stillinger prosjektkontor

Fakultetsledelsen har tidligere flagget behovet for å øke kapasiteten på Prosjektkontoret i form av nye stillinger. Etter avslag på tidligere forslag til finansiering i FS 20/20¹³, ble fakultetsledelsen bedt søke alternative former for finansiering. Etter omprioriteringer i dekanatet er det rom for å finansiere stillingene permanent innenfor fellesadm. sitt budsjett.

Internhusleie

Internhusleien økte betydelig i 2021. Kostnaden ble tatt overordnet på fakultetet i påvente av avklaring på om økningen må dekkes av enhetene eller kan håndteres permanent av fellesadm. Den økte kostnaden er foreslått lagt ned på enhetene fra 2023, i henhold til tidligere vedtak¹⁴. For 2022 dekkes kostnaden av fellesadm.

Medisinsk biokjemi

Medisinsk biokjemi er flyttet fra IMB til IKM. Det er innarbeidet en korrigerende i basis tilsvarende to 20% stillinger.

Balansering budsjettfordeling

I sak om justert budsjettfordelingsmodell ble det vedtatt at avvik mellom UiTs interne hovedfordeling og Helsefak sin budsjettfordeling skal balanseres årlig. Et etterslep på 6,1 mill. kr er foreslått fordelt med 1 mill. kr som permanent styrking av IFA og 5,1 mill. kr til fellesadm.

En permanent styrking av IFA er foreslått basert på behovet for en ny vitenskapelig stilling. En krevende økonomisk situasjon har vært fokus i dialogmøter mellom institutt og fakultetsledelse over flere år og ressursmangelen har hatt alvorlige konsekvenser for instituttet. Fakultetsledelsen ønsker å prioritere en styrking av IFA nå som dette kan gjennomføres uten å måtte omfordele midler fra øvrige enheter.

For 2022 vil tildelingen til fellesadm. dekke inn nesten hele ABE-kuttet. Fra 2023, når ABE-kuttet fordeles på alle fakultetets enheter, vil det oppstå et handlingsrom på fellesadm. som kan tenkes benyttes for å håndtere nye kutt, for å bygge ned de negative avsetningene knyttet til AKM eller for å finansiere nye permanente kostnader. Dersom denne prioriteringen resulterer i et permanent handlingsrom på sikt, vil midler kunne fordeles ut til institutt.

Differanse studiepoengproduksjon

¹² Avsluttende beslutningsnotat budsjett fellesadministrasjonen, ephorte ref 2021/65-11

¹³ FS 20/20 Finansieringsmodell prosjektkontoret ved Det helsevitenskapelige fakultet, ephorte ref 2020/894-7

¹⁴ FS 23/18 Ny internhusleieordning ved UiT – implementering ved Helsefak, ephorte ref 2018/1041-8

Beregning av studieproduksjonen i DBH justeres løpende og er i så måte et øyeblikksbilde, om enn med små justeringer. UiT sin korrigerte tildeling, gir høyere studiepoengproduksjon til Helsefak enn hva som er fordelt til instituttene i fakultetets interne fordeling. Informasjonen i DBH er imidlertid endret etter UiT sine beregninger og fakultetet kan i så måte ikke gjenscape fordelingen fra UiT. Fakultetsledelsen foreslår derfor at grunnlagstall fra august opprettholdes, slik vi har gjort tidligere år. En ufordelt differanse på 1,6 mill. kr vil bidra til noe inndekning på rammekuttet som kommenteres i punktet under.

Rammekutt saldering budsjett

Som kommentert i innledningen til denne saken har fakultetet for kort tid siden blitt kjent med et rammekutt på nærmere 6 mill. kr for 2022, for å saldere budsjettet til UiT. Store kostnadskutt er tatt for kommende år og det finnes ikke rom for å håndtere ytterligere kutt på hverken institutt eller fellesadm. ut over differansen på studiepoengproduksjon. Ut fra fakultetets prinsipp om forutsigbarhet, foreslår allikevel fakultetsledelsen at rammekuttet legges på fellesadm.

4. Budsjett 2022-2026 Helsefak

Ved en vurdering av fakultetets økonomiske situasjon og våre budsjett, er AKM en altoverskyggende utfordring. I FS 29/17¹⁵ har fakultetsstyret besluttet å prioritere å støtte forskere som rammes av stengningen av smådyrsavdelingen ved AKM. Dette har medført en overbudsjettering med merkostnader knyttet til stengt AKM, samt at det har blitt opprettet et AKM fond for å støtte forskningsmiljøene som nå skal bygges opp igjen. I S 19/20 har universitetsstyret gitt sin tilslutning til at fakultetet overbudsjetterer. Styret har samtidig innvilget 40 mill. kr til formålet, midler fakultetet mottar fordelt på 2021 og 2023. Beslutning om ytterligere finansiering avventer en avklaring med Statsbygg om eventuell kompensasjon. Basert på dagens informasjon budsjetterer fakultetet med nærmere 90 mill. kr i negative avsetninger knyttet til merkostnader AKM og AKM fond.

Signalene fra universitetsledelsen er at Helsefak må påregne å dekke deler av kostnadene selv. Fakultetet har imidlertid ønsket å synliggjøre merkostnadene og har av den grunn avventet en konkret plan for inndekning av kostnader, til vi vet hvor mye det vil være aktuelt at fakultetet dekker inn selv. I denne saken legges det imidlertid opp til en del disponeringer som forventes å skape handlingsrom på fellesadm. på sikt. Dette har først og fremst som mål å skape rom for gradvis inndekning av deler av merkostnadene.

4.1 Budsjett 2022-2026 fra fakultetets budsjettenheter

Alle budsjettenheter ved Helsefak har levert budsjett i henhold til bestilling fra fakultetsledelsen, innenfor tildelt ramme pluss egne avsetninger, med unntak av IPS, IKO og fellesadm. Flere institutt har imidlertid foretatt betydelige kutt i sine budsjetter for å kunne levere på bestilling. Noen av disse såpass mye at fakultetsledelsen etter en samlet vurdering og basert på høstens dialogmøter, vil tillate at disse øker sine kostnadsbudsjett noe i 2022.

Sett bort fra AKM, synes budsjettene levert for 2022-2026 samlet sett forsvarlig. Fakultetet budsjetterer med betydelige avsetninger inn i 2022, noe som vil gi sikkerhet for å kunne overbudsjettere noe på kort sikt og på den måten sikre kritisk drift på instituttene.

¹⁵ FS 29/17 Status avdeling for komparativ medisin og oppfølgingstiltak, ephorte ref 2016/2594-17

Fakultetsledelsen vil derfor tillate IMB og IPS å øke sine kostnader med inntil 1 mill. kr i 2022, under forutsetning av at instituttene gjør justeringer i sine fremtidige budsjett for å hente dette inn. Det vil være opp til instituttene om og i hvor stor grad de vil benytte seg av denne muligheten. IKO vil tillates å tilsette en postdoktor som det ikke var rom for i budsjettet for 2022, under forutsetning av at instituttet søker inndekning for dette i sitt flerårige budsjett. I tillegg vil IFA gis tillatelse til å øke sine kostnader med inntil 1 mill. kr for å muliggjøre tilsetning i en ny vitenskapelig stilling. Fakultetsledelsen stiller imidlertid ikke krav om at IFA skal hente dette inn selv, men ber instituttet jobbe videre med sitt flerårige budsjett og vil vurdere behov for korrigeringer i rammen ved neste års budsjettfordeling.

Etter flere år med store kutt, nærmere flere enheter seg nå smertegrensen. Det krever stadig mer av enhetene å tilpasse seg sine rammer og det presser frem harde prioriteringer. Dette gjelder også enheter som ikke er nevnt spesifikt her.

Særskilt om budsjett fellesadm.

Fordelingen som her legges frem for fakultetsstyret medfører minimale endringer for instituttene, i forhold til de foreløpige rammene de har budsjettert i henhold til. For fellesadm. har endringene gjort kjent i disponeringsskrivet imidlertid medført store endringer.

Av vedlegg 2 fremkommer aktiviteten budsjettert av fellesadm. i 2022, fordelt på type aktivitet, og budsjettert ut fra foreløpige rammer. Fellesadm. hadde budsjettert innenfor rammen sin til ordinær drift, inntil informasjonen om rammekutt kom. Rammekuttet på 6 mill. kr vil kunne finne noe inndekning via differansen på studiepoengproduksjon, men det er vanskelig å identifisere potensiale for ytterligere kutt. Fakultetsledelsen ber derfor fakultetsstyret om tillatelse til å overbudsjettere med resterende beløp på nærmere 4,4 mill. kr, men vil så langt det lar seg gjøre søke inndekning for dette gjennom omdisponering av avsetninger ved utgangen av 2021.

For 2021 overbudsjetterte fellesadm. med 5,5 mill. kr på prototype 10 (ordinær drift) grunnet en rekke nye kostnader som måtte finne sin permanente finansiering på sikt. Etter en detaljert gjennomgang av budsjettet med fakultetsledelse og dekanat, er flere poster redusert. Dette betyr at flere aktiviteter har funnet sin permanente inndekning innenfor fellesadm. sine rammer, men det synes vanskelig å skulle redusere ytterligere på nåværende tidspunkt.

Av oversikten i vedlegget fremkommer et budsjett i balanse på prototype 10, men et budsjettert merforbruk på prototype 12-13. Dette er i all hovedsak aktivitet som finner sin inndekning i avsetninger knyttet til den enkelte aktivitet. Unntaket er AKM, hvor det for 2022 budsjetteres med et merforbruk på i underkant av 28 mill. kr.

Som for instituttene, krever nå stadig trangere rammer en tydeligere prioritering for fellesadm. Innenfor rammene til fellesadm. budsjetteres både mer ordinær drift av de administrative tjenestene, men også en rekke fellesordninger. En jevnlig vurdering av disse fellesordningene vil kreve en større involvering av dekanatet også i fremtidige budsjettprosesser.

5. Veien videre

Fakultetets økonomistyring er i stor grad påvirket av situasjonen med AKM. Eventuelle rammekutt for å dekke inn merforbruket vil gå ut over de samme miljøene som har vært skadelidende under nedstengningen. Samtidig er mange av fakultetets enheter allerede presset og har sett seg nødt til å kraftig redusere driftsmidler til forskningsgruppene i tillegg til annen drift. Fakultetsledelsen fortsetter å prioritere fremdrift rundt en økonomisk løsning for merkostnadene knyttet til AKM.

2021 har også vært et år preget av pandemi, om enn mindre enn året før. Dette medfører en del lavere aktivitet enn forventet ved årets start. Fakultetsledelsen ønsker å vurdere omdisponering av avsetninger også for dette året. Midler planlegges i første omgang omdisponert for å dekke rammekutt for å saldere UiTs budsjett og i andre rekke for å bygge ned de negative avsetningene knyttet til AKM. Noen avsetninger kan dog tenkes skjermet for å smøre budsjettene fremover for de mest pressede enhetene. Fakultetsledelsen vil komme tilbake til styret med et forslag om håndtering av avsetninger for 2021, når regnskapet for inneværende år er stengt.

Etter et år med ordre fra universitetsledelsen om å ikke budsjettere ut over årets ramme og da ikke disponere våre avsetninger, vet vi fortsatt ikke om vi vil tillates å disponere egne avsetninger i 2022. Fakultetsledelsen forutsetter per nå at vi kan disponere egne avsetninger, men er oppmerksomme på at føringer fra UiT når som helst kan tvinge frem enda strammere regime.

Endringer i forslag til statsbudsjett 2022 er ikke innarbeidet i UiT sin budsjettfordeling og derfor heller ikke i fakultetets interne fordeling. Av statsbudsjettet fremkommer et kutt til sektoren grunnet ny premiemodell for pensjon, et kutt knyttet til endrede reisevaner i staten og et kutt for inndekning av satsninger for UH- og kompetansefeltet. Rektor er gitt fullmakt til å foreta nødvendige justeringer i budsjetttrammene på bakgrunn av et endelig stortingsvedtak og tildelingsbrev. Dette kan også medføre nye utfordringer i løpet av budsjettåret 2022.

Instituttene vil i enda større grad måtte ha et kritisk blikk på en ressurseffektiv drift og en strategisk prioritering av instituttets aktivitet fremover. Strategiske prioriteringer fra fakultetsledelsen vil i større grad måtte ses i lys av instituttens økonomiske situasjon og ikke bare ut fra rammen på fellesadm. Det synes stadig mer utfordrende å skulle legge kutt ned på enhetene etter deres andel av fakultetets ordinære driftsramme (prototype 10), selv om det kan argumenteres for at dette er rettferdig.

Thrina Loennechen
dekan

Trond Nylund
fungerende fakultetsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandlere: seksjonsleder Ann-Sofie Rydningen og seniorrådgiver Kine Nilsen, Seksjon for organisasjon og økonomi

Vedlegg:

1. Beregnede rammer for budsjettenhetene på Helsefak 2022-2026

2. Budsjett fellesadministrasjonen Helsefak 2022